

Ar. 1914-15 d.e. 9. oldal
Jene

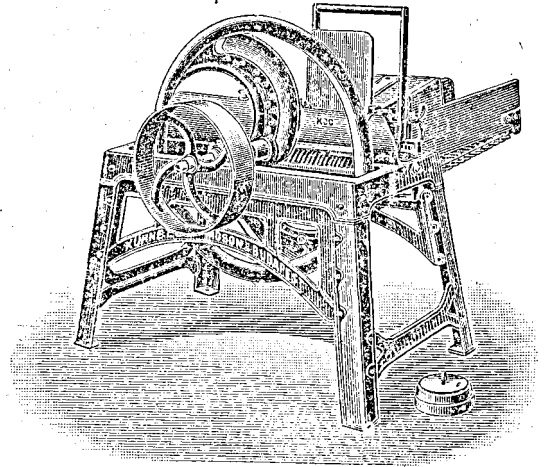
ERDÉLYI GAZDA

XLVI. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁR, 1914. NOVEMBER 15.

46. SZÁM.

Idé ny gépek: Szecskavágók, répavágók, hengeres és tárcsás darálók, tengerimorzsolók ^{kézi- és erőhajtásra,} olajpogácsatorók, gyökmosógépek, takarmányfüllesztők stb. ::

„RÜHNE” mezőgazdasági gépgyár r.-t. **MOSON.**

Főraktár:

Budapest, VI., Vilmos-császár-ut 59.

Fiókraktárak: **Debrecen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár.**

Teljes

Takarmánykészítő berendezések és tejgazdasági felszerelések.

2012

MINDEN GAZDA

érdeke, hogy összes **gép- és motor** szükségleteinek beszerzésekor az **E. K. A. R. T.**

Motor-, Gép- és Ipartelepek berendezési osztályától kérjen ajánlatot.

I g a z g a t ó s á g:

Kolozsvár, Mátyás király-tér 29. szám. (Bánffy-palota.)

Telefon: 827. sz.

Távirati cím: "EKART"

N A G Y J A V I T Ó M Ū H E L Y

mindenféle rendszerű gépek javítására.

3033

Szuperfoszfátot

és minden egyéb műtrágyaféléket ajánl a

Műtrágyát

Értékesítő

Szövetkezet

Budapest, V. kerület, Fürdő-utca 8-ik szám.

2769

Zsákot, Zsineget,

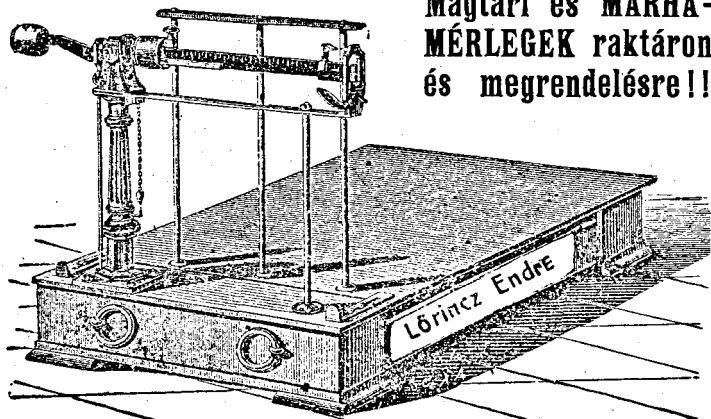
ponyvát, szőlőkötöző fonalat vásároljon a 32 év óta legmegbízhatóbbnak elismert PISCHER-féle zsák- és ponyvagyárban Budapest, V., Nádor-utca 31-33. szám. Kévekötelek, PONYVAKÖLCSÖNZŐ-intézet Kérjen ajánlatot

PETREUS L. UTÓDA LŐRINCZ

KITÜNTETETT OKLEVELES MÉRLEGKÉSZÍTŐ, ÉPÜLET- ÉS MŰ-
LAKATOS, VAS- ÉS RÉZBUTORGYÁRTÓ.

KOLOZSVÁR,
HOSSZU-UTCA 26. SZ.

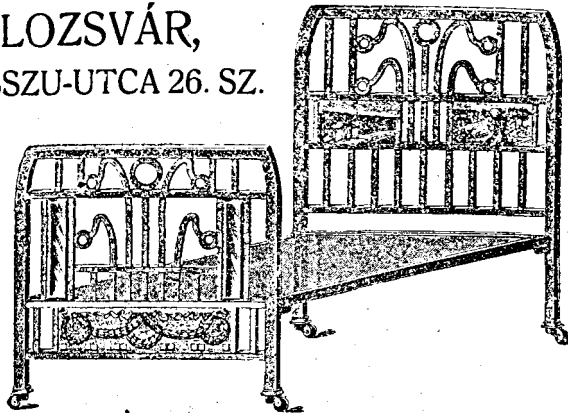
3111

**Magtári és MARHA-
MÉRLEGEK raktáron
és megrendelésre!!**

ELVÁLLAL:

Vas és fémből előállítható szak-
májába vágó minden munkát. Kór-
házak, szállodák, gazdaságok, is-
tállók, tehenészetek stb. fa, vagy
fémbutorral való berendezését.
Folyósó, lépcső és sirrácok készi-
tését. Gazdasági és kerti kerítéseket
Kerti butorokat és sátrakat. Réz-
és vaságyakat és butorokat, stb.

Költségvetéseket és rajzokat kívánatára díjtalanul
Pontos időre szállítás! Szolid és versenyképes árak!
Szakszerű tökéletes munka!

MAGTÁRI ÉS MARHAMÉRLEGEI MINDEN MÁSNÁL JOBBAR ÉS OLCSÓBBAR

Nyers répaszelet

(maláta)

kapható a

M

arosvásárhely és Vidéke
Cukorgyár Részvénytársaságnál

Marosvásárhely.

3144

**Ökörfinókat, igás-ökröket, (igába és
vágásra) és 4-6 éves bival-ökröket
keresünk megvételre.**

Ajánlatokat kor, súly és ár megjelölésével
(legalább 10 darabot kitevő mennyiségről)
kérünk az

Erdélyi Gazda Társaság

3035

Kolozsvár címen — küldeni.

A KOLOZSVÁRI

TAKARÉKPÉNZTÁR és HITELBANK Részvénytársaság

Kolozsvár, Mátyás király-tér 23. szám.

Erdély legnagyobb saját tőkével rendelkező magyar pénzügyintézete.

Alaptőkéje 2.000.000 korona teljesen befizetve.

Egyéb alapjal 1.302692 korona 10 fillér.

Igazgatóság és központi irodák: Mátyás király-tér 23. sz. alatt az emeleten.

Váltóüzlete: Ugyanott.

Áruraktárai: A pályaudvar mellett Baross-tér 3. szám.

Zálogházai: Király-utca 3. szám alatt.

2004

Betétek elhelyezése takarékpénztári könyvecskére vagy folyószámlára előnyös kama-
tozás mellett eszközölhetők. A betéteket az intézet felmondás nélkül fizeti vissza.
Leszámítol váltókat, bel- és külföldi utalványokat, járadékokat, kisorsolt értékpapiro-
kat és egyéb értékeket.

Folyósít törlesztéses kölcsönöket 10—50 évig terjedő időre, már meglévő kölcsönö-
ket előnyösen konvertál. Vesz és elad értékpapirokat és idegen pénzeket vagy azok
vételét és eladását közvetíti. Sorsjegyek részletiv ellenében is beszerezhetők.

Előleget nyújt értékpapirokra folyószámlán vagy meghatározott lejáratl.
Díjmentesen bevált szelvényeket és átvesz megőrzés végett értékpapirokat, betéti
könyvecskéket és egyéb értékeket nyitott letétként: esetleg lezárt és lepecsételt
csomagban is.

Utalványokat, hitelleveleket állít ki bármely külföldi piacra.

Árukra előleget ad, ha azok áruraktáraiba be vannak tárolva.

Áruraktáraiba áruk betárolását kezelését és eladását elvállalja előnyös feltételek
mellett és azokat szakszerűen kezelteti.

Birtok hasznóbérbeadási hirdetmény.

A Magyar Földhitelintézetek Országos Szövetsége tulajdonát képező Szolnok-Doboka vármegye bethleni járás, Apanagyfalu és Fellak község határában fekvő 17 k. hold 510 □-öl belsőség, 18 k. hold 607 □-öl pusztaszőlő, gyümölcsös és terméketlen, 235 k. hold 1450 □-öl legelő és hegyi kaszáló, 352 k. hold 1317 □-öl szántó, 56 k. hold 1188 □-öl rét, 166 k. hold 486 □-öl erdőből álló birtok megfelelő gazdasági épületekkel ellátva 1915. évi január hó 1-től kezdve 6 évre hasznóbérbe adatik.

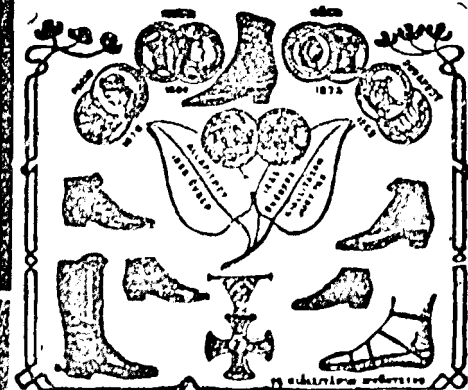
A feltételek Beke József kincstári ispánnál (Kolozsvár, Bocskay-tér 19. szám, II. emelet) a hivatalos órák alatt megtudhatók, hol is a birtok megtekintése bejelentendő.

3142

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁR, SZENTEGYHÁZ-UTCZA 3. SZ.

Fölhívja a n. é. közönség figyelmét előnyösen ismert, elsőrangú műhe-
yében a legjobb anyagból és legújabb divatszerint készült közkedveltségű
férfi és női cipőraktárára

2019

Megrendelés után készít amerikai és francia, vagy bármily tetszés szerinti faconu cipőket, a legkényesebb igényeknek is megfelelő kivitelben. — Vidéki megrendelések pontosan és gyors kivitelben mérték után, de legbiztosabban egy használt, a lábra találó cipő beküldésével eszközöltetnek. — Kiváló ísztelettel: Matutsek József.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
½ ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE
MEGJEBNIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10 SZÁM.
◇ A LAP TELEFON SZÁMA: 158. ◇

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

A gazdák és a nemzeti kölcsön.	419
Az ideai burgonyatermés. <i>Gáspár József.</i>	449
A lisztelőállítás és eladás szabályozása.	450
Egyéleti élet	451
Vegyes közlemények	451
Hirdetések.	

A gazdák és a nemzeti kölcsön.

A magyar gazda meg fogja érteni a hívó szót, mely most arra buzdítja, hogy mindenki tőle telhető anyagi erejével vegyen részt a legközelebb kibocsátandó, nemzeti kölcsön aláírásában. Ilyen szózat eddig ebben az országban el nem hangzott. Alkalom sem volt erre, de ha korábban hangzik el a hívó szó, az nem találhatott volna megértő és követő közönségre a magyar gazdák széles körében. Mert a magyar gazda az ő anyagi viszonyainál fogva semmiképp bele nem illeszkedhetett volna a pénzgazdaságba, amelynek egy nagy mozzanata a most kibocsátásra kerülő nemzeti kölcsön.

A szövetkezeti eszmének kellett meggyökeresedni és a legszélesebb körökben tért hódítani, hogy valaki a siker reményében kérjen résztvételt a magyar gazdától az állam hitelműveleteiben. A gazdasági nevelés nagy iskolája a szövetkezet, amely megtanította a magyar gazdát első sorban arra, hogy hiteligenyének a kielégítésére, fogyasztási és értékesítési ügyeinek a lebonyolítására a saját maga termelte anyagi erőhöz forduljon, abban keresse a védelmet és a támasztékot a jövő boldogulásra. Gróf Károlyi Sándor, a nagy gazdavezér törhetetlen munkája, soha meg nem ingott erős hite és a hozzá csatlakozott tábor kitartó fáradozása vitte oda a magyar gazdát, hogy anyagilag megerősödött annyira, hogy az állam, éppen akkor, mikor a nemzeti létnek kell a pilléreit osztatlan áldozatkészséggel megerősíteni, akkor, midőn azokat a világ minden go-

nosz hatalma ádáz gyűlöléssel ostromolja — hozzáfordulhatott.

Ma már lehet a magyar gazdára, mint tőkésre apellálni. Nagyon hosszú évtizedeken keresztül a gazda a kamatot csak mint passzív alany ismerte. A magánuzsora pusztította gyenge erőit, a mihez a pénzgazdaság kifejlődése után hozzájárult a művészettel elleplezett pénzintézeti uzsora is, de mihelyt kifejlődtek a szövetkezetek s ez a nemzetet gyarapító gazdasági forma az Országos Központi Hitelszövetkezet hatalmas tápláló, irányító és összefoglaló munkássága következtében behálózta az országot, a csak szenvedő gazdasági alanyból, a magyar gazdából megszületett a gazdasági faktor, amely a maga hitel, értékesítő és fogyasztási szövetkezeteivel önmaga irányítja sorsát.

Ez az új faktor a maga viruló gazdasági erejével, lángoló hazafiságával kér és vesz részt az állam nagy hitelműveleteiben, a nemzeti kölcsönben, a mivel lerakja alapjait az egészen új gazdasági életnek.

Ezentúl a járadék nem lesz a falvakban valami csodálatos, meg nem értett, elérhetetlennek vélt gazdasági fogalom, hanem benne lesz az állam járadéklevelé a kisgazda ládájának fiókjában. Az átköltözködés a tresorokból a ládafiába jelenti azt, hogy rálépett a magyar gazda arra az ösvényre, amely ki fogja vezetni az örökösödés által megnyitott osztozkodás tenger bajjaiból, amelyek nagyon sokszor a vagyont öröklték meg.

A magyar gazdának az utrakelése az új gazdasági mezőre az Országos Központi Hitelszövetkezet lobogója alatt történik. Vezérei ebben a nagy utrakelésben a magyar gazdatársadalom kipróbált vezérei, akik immár két évtizede vezetik a magyar gazdát a termelés, az értékesítés mindinkább több és több sikert nyújtó útjain. Joggal hiszi a magyar, hogy a nemzeti kölcsönt ez a tábor és ez a vezérkar a magyar faluban diadalra fogja vinni.

Az ideai burgonyatermés.

A burgonya termelésére olyan kedvezően, mint az idén, ritkán alakult az időjárás, aminek legelőkébb bizonyítéka az, hogy nem egy helyen kat. holdankint: 150—200 mm. termést jelentettek s a legkisebb termés átlagként is: 50—60 mm. szerepel.

A nagy termésre, vitatás alá sem vonható, hogy elsőrendű tényező az időjárás volt; nem kicsinyelhető azonban az az állami támogatás sem, melyet a marosvásárhelyi miniszteri kirendeltség és a m. kir. burgonyatermelési gazdasági tanár karöltve a burgonyatermelés érdekében kifejtettek.

Nyitvánult pedig ez az állami támogatás egyfelől abban, hogy fajták honosítása és terjesztése céljából *Háromszék-, Kisküküllő- és Maros-Torda vármegyékben, főszaporító telepen* termelésre: 700 métermázsa Woltmann és *fiókszaporító telepen* termelésre: 440 mm. Rimel fajta, összesen tehát 1140 mm. burgonya vetőgumó osztatott ki. A kétféle szaporító telepeken termelésre, nevezett kiváló minőségű kétfajta burgonya előállításai és termelő hazájából — egyenesen Németországból szállítottatott mindenik termelő részére, díjtalan, a megfelelő vausti állomással.

A főszaporító telepeken termelésre vállalkozó gazdák: 100—100 mm. burgonyavetőgumót kaptak azzal a kikötéssel, hogy a termésből első sorban visszaadják a kölcsönképpen nyert vetőgumót. A termésnek a kölcsön megadása után megmaradott részét pedig 500 mm.-ig a miniszteri kirendeltségnek, illetve a m. kir. burgonyatermelési tanárnak adják át, tavasszal, vetőgumónak felhasználása céljából, métermázsként szerződészerűleg megállapított 6 kor. megváltási áron.

Fiókszaporító telepeken termelésre, az egyes erre vállalkozó gazdáknak 20—20 mm. vetőgumó osztatott ki azzal a feltétellel, hogy a termésből ők is első sorban a kölcsönképpen nyert vetőgumót térítik meg, az ezen felül eső részét pedig a termésnek: 60—60 métermázsig, szintén tavasszal, vetőgumó kiosztás céljaira métermázsként 4 K 50 f. megállapított megváltási áron a miniszteri kirendeltségnek adják át.

Mind a két szaporító telepen, ha a jelzett mennyiségeket meghaladja a termés, azt a termelők saját szükségleteikre használhatják fel, avagy eladhatják.

A főszaporító telepeken termelők kö-

Mezőgazdák
ZUHATAG KUTJA.

Serleges rendszer cső és
gummi nélkül.

Minden eddigi
rendszert fölülmul

ŐSZI GAZDASÁGI SZÜKSÉGLETEK BESZERZÉSE!

A szüreti idény és az őszi vetési munkálatok közeledtével ajánlunk: különböző kivitelű borsajtókat, szőlözuzókat, bogyzókat, borszivattyukat, boroshordókat, must- és bormérőket és mindennemű más szüretelési eszközöket, az összes gazdasági vető- és virágmagvakát, szuperfoszfátot, Thomassalakot, kálit és egyéb műtrágyákat, ekéket, tárcsásboronákat, kultivátorokat, vetőgépeket, rostákat és konkolyozókat.

Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezete, Budapest, V., Alkotmány-utca 29. szám.

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható: Divatos férfi ingek, alsónadrágok, gallérok, kézelők és finom angol és francia zsebkendők. Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, hálóingek és kabátok Fiu- és leánykafehérmű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf utódai

fehérmű, vászon és szőnyeg nagyraktára
KOLOZSVÁRT, Deák Ferenc-utca 3. szám.

Telefonszám 567.

Mátrác, paplan, pokróc, valamint minoenféle ágyszőnyeget szakemberként készítve, olcsó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon ebédli és futószőnyeg gyapjú és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktára.

telezettsege hat, a fiókszaporító telepeken termelőké egy évre terjed.

Másfelől pedig azzal támogatta a miniszteri kirendeltség s ebben az esetben az általános szükséglet fedezésére szolgáló burgonya termését, hogy Csik, Háromszék, Uvárhely, Kisküküllő, Brassó és Maros-Torda vármegyékben 14.000 mm., azaz 140 wagon burgonya vetőgumót osztott ki métermázsánként 5 korona mérsékelt áron. Ebben az utóbbi akciójában a miniszteri kirendeltség azonban a talaj művelését és a növények ápolását nem befolyásolta, a cél ennél az akciónál a burgonya természetésének ébrentartásával és térhódításával teljesen kimerítve lett.

A fő- és fiókszaporító telepeken termelésnél a miniszteri kirendeltség a burgonyatermelés fellendítésére irányuló akciójában kiterjedt a fajták ellentállóságának kipuhatólására és az ellentállókban bizonyult fajták termelésének meghonosítására is. Ezenkívül pedig irányította a termelés egész sorozatába tartozó munkálatokat; a vetést, ápolást és a téli eltartását.

A fő- és fiókszaporító telepek mindegyikéről a burgonyának, mint főterménynek természetese állított fel elégedhetetlen feltételképpen, tehát kibontakozott a burgonya abból az alárendelt szerepéből, melyet eddig az erdélyi részek legtöbb vármegyéjében, mint köztes növény a tengeri mellékterményeképpen töltött be. A főterménynek, azaz magán természetese a burgonyának maga után vont a vetés megfelelő szabályának betartását és az ápolás olyan módjának az alkalmazását, melyet a burgonya természetese megkíván. Az ápolás megfelelő megadása voltaképpen az egyik s mondhatjuk a legnagyobb tényezője annak, hogy az ideai termés oly fényesen megcáfolta azt s az erdélyi gazdák széles rétegében elterjedt véleményt, hogy az erdélyi részek kötött agyagos talaján a burgonya sikerrel nem termelhető.

Már a múlt évi fiókszaporító telepeken termelésnél feltűnt a többszöri kapálás termésfokozó hatása. Érvényt szerzendő ennek a gyakorlati tapasztalatnak, mind a két szaporító telepen termelésnél az idén a lókapáknak igen fontos szerepet kívánt juttatni a miniszteri kirendeltség, mely célból gondoskodott arról, hogy mihelyt a kelő növény a sorokat jelezte — a kapálás azonnal beindításuk s ismételtességük, amint ezt az időjárás engedte, minden héten, egészen addig, míg a növény szárának megsértése

nélkül a munkát végezni lehetett. Az idén a szaporító telepek, az időjárásnak előbb is jelzett kedvező alakulása folytán, ott, ahol szorgalmasan utána néztek a munkának — négyszer kapálhatók és egyszer tölthetőek voltak, összesen tehát a növény, kikelés után, talajporhanyítással kapcsolatos ötszöri ápolásban részesült.

A többszöri kapálás hatásának tulajdonítható első sorban és legfőképpen a bevezető sorokban jelzett 200 mm. legnagyobb termésátlag. E szép és nagy termésrel egybevetve az ideai árakat, melyek az általános mozgósítás óta 8 és 14 korona között váltakoztak métermázsánként: 500 és 2000 korona között hullámozó nyersbevétel mutathatunk fel egy katonán, mellyel a burgonya az ideai termények között az első helyet foglalta el.

Gáspár József.

A lisztelőállítás és eladás szabályozása.

A kormány rendeletet bocsátott ki, amelyben a közfogyasztásra szánt buza- és rozsliszt előállításának és forgalomba hozatalának oly szabályozásáról intézkedik, mely lehetővé teszi, hogy a meglévő kenyérmagkészletekből az új aratásig úgy a magánfogyasztás szükséglete, mint a hadsereg élemezése biztosítható legyen.

Németországban és Ausztriában is történtek hasonló intézkedések. De Ausztriában csak a pékekre nézve létezett kötelezővé a megkeverés használata, míg a magánosoknak módjukban van tiszta buzalisztból kenyeret sütni. Nálunk a malmokat kötelezi a rendelet a megfelelő keverésre, úgy, hogy tehát keveretlen liszt nem is kerülhet forgalomba. Minthogy pedig a fentemlített ok, mely e rendeletet szükségessé tette, Ausztriára nézve is fennáll, kívánatos lenne, hogy ott is módosítsák az illető rendeletet s összhangba hozzák a miénkkel.

A hivatalos lap folyó hó 11-iki számában közzétett rendelet lényege a következő:

Lisztet eladásra örlő malomvállalatok a jelen rendelet közzétételét követő két nap eltelté után csak az alább meghatározott minőségű lisztfajták szállítása iránt vállalhatnak kötelezettséget. Az említett két nap eltelté előtt kötött szerződéseik alapján kötelezett lisztmennyiséget azonban a szerződésileg kikötött minőségben még 1914. évi november hó

25-ik napjáig bezárólag előállíthatják és szállíthatják, valamint a meglévő készleteikből ugyanezen napig készleddeléseket is teljesíthetnek.

Az 1914. évi november hó 25. napja után buzából és rozsból csak a jelen rendelethez meghatározott minőségű lisztfajtákat szabad előállítani és mind a malomvállalatoknak, mind általában másoknak is e nap után csak ily minőségű lisztfajtákat szabad áruba bocsátaniuk, eladniuk vagy bármely más módon forgalomba hozniuk.

Buzából olyan malmokban, amelyekben rendszerint többféle lisztminőséget állítottak elő, a melléktermékek gyanánt nyeri korpán és kitermelt liszt mennyiségének legalább 4%-át kitevő ugynevezett takarmányliszteken kívül, legfeljebb csak a következő kétfajta lisztet szabad előállítani:

1. finom tészialisztet, az előállított liszt összmenységének legfeljebb 15%-a erejéig olyan minőségben, amely megfelel a ma szokásban levő nullas vagy egyes számmal jelzett minőségnek;

2. egyfajta kenyérlisztet az előállított liszt többi mennyiségéből.

Olyan malmokban, amelyekben többféle minőségű lisztet rendszerint nem őrlnek, vagy őrlnek ugyan, de az előbbi bekezdésnek megfelelően 4% takarmánylisztet nem készítenek, buzából a korpán kívül csakis egyféle minőségű és pedig olyan lisztet szabad előállítani, amely a felforralt buzának legalább 85%-át foglalja magában.

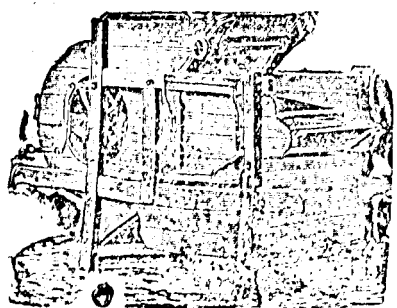
Az utóbbi minőségben buzalisztet a következő kenyérlisztelő anyagok valamelyikével a következő arány szerint keverve szabad csak forgalomba hozni és pedig:

1. az előállítandó lisztkeverék összmenységének 33%-át tevő árpa lisztet keverve; vagy

2. az előállítandó lisztkeverék összmenységének 30%-át tevő tengeri- vagy burgonya- vagy rizsliszttel (de nem rizstakarmányliszttel) vagy burgonyakeményítő- vagy rizskeményítőliszttel keverve.

A kenyérlisztelő anyagok közül kettőfelét együttesen is lehet a keveréshez használni; ily keverés esetében a felhasználott kenyérlisztelő anyagok együttes mennyisége nem haladhatja meg az előállítandó lisztkeverék 30%-át.

Rozsból a felforralt mennyiség legalább 82%-ának megfelelő egységes minőségű lisztet kell őrleni, amelyet szintén csak a fent megjelölt kenyérlisztelő

Ha ön meg akarja ismerni a legújabb eredeti „KALMAR” rostát

sziveskedjék árjegyzéket kérni amellyel több oldalú anyagi és technikai előnyöket fog biztosítani gazdasága részére.

KALMAR ZS. és TÁRSA gépgyára Hódmezővásárhely
Vezérképviselő: A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérigazgatója Budapest, V., Váci-körút 32.

lókkal, az ott meghatározott arány szerint keverve szabad forgalomba hozni.

Buzalisztet rozsliszttel tetszés szerinti arányban szabad keverni, az ilyen keveréket azonban szintén csak a megjelölt kenyérlisztpótlókkal az ott meghatározott arány szerint keverve szabad forgalomba hozni.

A kereskedelemügyi miniszter a földmívelésügyi miniszterrel egyetértőleg rendelettel állapítja meg a fenti rendelkezések megtartásának ellenőrzésére vonatkozó intézkedéseket s e célból a malomvállalatokat bevételi és kiadási árujegyzékek vezetésére is kötelezheti.

A zsákokon vagy csomagokon fel kell tüntetni a kevert liszt jellegét és a keverés arányait.

A katonai igazgatás részére szóló szállításokra a jelen rendelet nem vonatkozik.

Ugyszintén nem vonatkoznak a vámörlésekre a jelen rendeletnek azok a rendelkezései, amelyek a kenyérlisztpótlókkal való keverés kötelezettségét állapítják meg.

A kereskedelmi miniszter általában vagy esetről-esetre megengedheti, hogy oly területen leendő forgalombahozatal céljára, melyre a jelen rendelet hatálya ki nem terjed, más minőségű buza- és rozsliszt is legyen előállítható és forgalomba hozható.

A malomtulajdonos vagy kereskedő, ha a felsorolt rendelkezéseket meg nem tartja, kihágást követ el és 15 napig terjedhető elzárással és kétszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

EGYLETI ÉLET.

Meghívó.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet igazgató választmánya folyó hó 17-én, kedden d. u. 3 órakor az egylet Attila-utca 10. sz. alatt levő székházának nagytermében *rendes ülést* tart, melyre a választmány tagjait tisztelettel meghívja.

Kolozsvárt, 1914 november 14-én.

Az Elnökség.

Tárgysorozat:

1. Jelentések a nyári szünet alatti intézkedésekről.
2. Folyó ügyek, beadványok.
3. Elnökség javaslata a hadi kölcsön jegyzése tárgyában.
4. Új tagok bejelentése.
5. Esetleges indítványok.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

A mezőgazdasági helyzet.

Csikvármegye. (A Csikvárm. Gazdasági Egyesület jelentése.) A kukorica fejlődése rendes volt. A termés jobb a múlt événél. A burgonya terméskilátásai megfelelnek a várakozásnak. Az idei termés a múlt évének legalább háromszorosára tehető ugy mennyiség, mint különösen minőség tekintetében. A cukorrépa termés eredménye megfelelő. Az őszi kapások betakarítása időre elvégződött. Munkáshiány nem volt tapasztalható.

Kisküküllő vármegye. (A Kisküküllő-vármegyei Gazdasági Egyesület jelentése.) A kukorica rendesen fejlődött. A termés vármegyeszerte jó. A múlt évnek legalább kétszerese. A korai dér a későn érő kukoricának ártott. A burgonyatermés jobb, mint a múlt évi, de azért nem mondható jónak. Cukorrépa elenyésző kevés volt vetve. A termés betakarítással végeztek. Munkáshiány nincs.

Udvarhely vármegye. (Az Udvarhely-vármegyei Gazdasági Egyesület jelentése.) A kukorica fejlődése rendes volt. A termés mennyisége az előző két évhez képest jónak mondható, bár a rendes átlagot nem érte el. A burgonyatermés várakozáson felül jó volt, bár némely helyen a pocok sok kárt okozott. Cukorrépa-termelés a vármegyében nincs. A termés behordása megtörtént. Sok helyen gyermekmunkások dolgoztak.

Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye. (A Pest-Pilis-Solt-Kiskunvármegyei Gazdasági Egyesület jelentése.) A kukoricatermés jó közép. Egyes helyeken rovarok voltak, melyek kárt tettek. A burgonyatermés jó közép. Egyes helyeken a sok eső tett kárt. Cukorrépából hasonlóan jó közép-termés van. A termésbetakarításnál a munkáshiány az eddiginél jobban érezhető.

— **Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület** igazgatóválasztmánya és a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének végrehajtó bizottsága Bujanovics Sándor elnöklésével nov. 10-én délelőtt tartotta meg nyári szünet utáni első gyűlését. Az elnök visszapillantása után dr. Mutschenbacher Emil titkár tett jelentést a taglétszámban beállott változásokról. Jóváhagyta a választmány Rubinek Gyula igazgató előterjesztése alapján mindazon intézkedéseket, melyek a háborus állapot következtében tételtek. A különböző, közgyűlés elé terjesztendő jelentések elfogadása után az évi rendes közgyűlés idejét december 8-ára tűzték ki.

Az O. M. G. E. gyűlését követő végrehajtó bizottsági gyűlésen Szilassy Zoltán országgyűlési képviselő, titkár, a szövetségi tagsági ügyekről beszámolván, Rubinek Gyula igazgató tájékoztatta a végrehajtó bizottságot a háborus állapot tartama alatt történt fontos intézkedésekről. Helyesléssel vették tudomásul a beszámolót, elfogadták a december 8-iki, O. M. G. E. közgyűlést követő nagygyűlés elé terjesztendő költségvetést és évi jelentést, majd kimondták, hogy minden lehető el fognak követni a gazdaság körében a nemzeti hadikölcsön sikere érdekében.

— **Kolozsmegyei gazdakörök a Vereskeresztnek.** A kolozsvári Ferencz József-uti állami iskolában elhelyezett Vereskereszt betegnyugó állomás részére a földmívelésügyi miniszteri kirendeltség közbenjárására az élelmi téli kamara felszerelésére újabban kerti s mezei terményeket küldöttek: Nádasszentmihály (tojás) 20 K értékben, Kolozspata 120 K, magyarfenesi fogyasztási szövetkezet 20 K, györgyfalvi gazdakör 50 K, a magyarfenesi gazdakör 145 K, a magyarkapusi gazdakör 110 K értékű terményeket. A gyűjtésben fáradoztak: Bibó Béla ref. lelkész, Albert Mihály tanító, Benedek Zoltán tanító, Bárdos Péter birtokos, Láng

M. (Szentmihály), Fekete Antal tanító Györgyfalva, Pózsár Pompejus k. jegyző (Kolozspata), Ambrus István és Jakab István kiskapusi kisgazdák. A betegnyugó állomás konyháján Láng Irén és Kovács Jolán áll. háztartás-tanítónők főznek Wolszky Gyözőné, Karl Béláné ur-asszonyok s Szilágyi Margitka segédkezőse mellett. — Isten áldja mindnyájuk önzetlen hazafias munkáját!

— **Intézkedések a hazai lótenyésztés biztosítására.** Báró Podmaniczky Gyula miniszteri tanácsos, a földmívelésügyi minisztérium lótenyésztési főosztályának vezetője gróf Széchenyi Aladárhoz intézett nyílt levél keretében állapítja meg azokat az intézkedéseket, melyek a háboru által nehéz feladatok elé állított hazai lótenyésztés további biztosítására és fejlesztésére fognak alkalmazásba vétetni. A minisztérium által tervbe vett intézkedések előfeltételét első sorban abban látja Podmaniczky, hogy majdan a hadsereg leszerelésekor a lóanyag nagyjában véve oda kerüljön vissza, a honnan kiemeltetett, vagyis, hogy a megmaradt lovak s első sorban a kancák, lehetőleg újból származási helyeiknek birtokába jussanak. Ezen körülményt szem előtt tartva, már szeptember hónapban megindultak illetékes helyen a tárgyalások oly irányban, hogy a leszerelésekor a hadsereg részére kiszemelt lóanyag a kiemelés eredeti helyére és pedig a nyereszkeskedő kereskedelem kizárása mellett, közvetlenül a kisgazdák kezére kerüljön vissza. Az ez iránti tárgyalások jelenlegi állása kellő reményt nyújt arra, hogy az ország lótenyésztésének jövője illetékes helyen is méltánylásban fog részesülni. Tárgyalások folynak oly irányban, hogy a lókorházakban levő oly sérült lovak, melyek hadi célokra alkalmatlanná váltak, azonban a kisgazdák részben gazdasági munkákra, részben tenyésztésre még használhatják, ezeknek juttassanak és a vemhesnek bizonyult kancák a leellési és szoptatási idő leteltéig, a nyereszkeskedő fejében, szintén gazdáknak adassanak át. A beálló kancahiány némi pótlásul fognak szolgálni az állami ménesek számfeltöltésére fiatal kancái is, melyeket — a gyakorlati eltérően — a folyó év őszén nem adnak el, hanem befedeztetnek s a hadsereg leszerelése után a tenyésztők részére fognak árverésen eladni. A hadseregben kipróbált idősebb kancáknak tenyésztők részére igen méltányos áron, bár korlátolt számban való átengedése biztosítva van s hogy az ország egyes szegényebb kisgazdái minden nagyobb megterhelhetés nélkül fedeztethessék kancáikat, intézkedés történt, hogy a szegényebb, egynegyed telken aluli birtokokkal rendelkező gazdák kancái részére a fedeztetésiállomásokra egy-egy ingyen fedező mén állíttassék be, hogy ezáltal minél több kanca kerüljön állami ménnek alá.

A LAPPELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ

TOKAJI LÁSZLÓ

A LAP AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA

Hofherr—Schrantz és Clayton—Shuttleworth Részvénytársaság gépgyár

3023

Erdélyrészi képviselote, állandó nagy raktára

Babos és Társai vasnagykereskedésében Kolozsvárt, Deák Ferenc-utca 21.

A Dr. Borovszky-féle szagositott
BOROLIN
a világ legjobb és leghatásosabb házi-
szere. A *Borolin* a fájdalmakat
azonnal megszünteti.
Megrendelhető a Borolingyárban
Budapest, II., Margitrapart 45. sz.
Próbaüveg 50 fillér.

Viharálló, rozsdavédő

legjobb mindennemű vasszer-
kezetek mázolására!
Különösen ajánlható:

Hidak, vas- és bádognetők,
vasgerendák, oszlopok,
gazometerek, kandeláberek
vasrácsok, vasajtók mázolására.

Minium-alapozás nem szükséges.
Mintamázolattal, prospektussal, szinkártyával
szívesen szolgálnak egyedüli gyárosai:

Lutz Ede és Társa

2767 III. **festékgyára**
BUDAPEST, VII. ker.,
Ornagy-utca 4. szám.

Nagyobb gazdaságokban

mintegy 22 éve működő, nős

gazdatiszt

december hó 1.-ére

gazdatiszti

vagy megfelelő **ispáni** állást
keres.

Cim a kiadóban.

3145

== A MAGYAR ==
JELZÁLOG HITELBANK
KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE
— (Jókai-u. 2. sz. I. emelet.) —
FÖLDBIRTOKRA
és a nagyobb városokban fekvő
H A Z A K R A
15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel
LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET NYUJT
A jelzálogul felajánlott erdélyrészi
ingatlanok értékére és a megsza-
vazandó kölcsön összegére nézve
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
bizalmi férfiai adnak véleményt.
A KÉPVISELŐSÉG ELFOGAD
TAKARÉK-BETÉTEKET
és előnyösen kamatoztat.
Telefonszám 27.
2001

Számartói,
intézői állást

keres gazd. akadémiát
kitűnő eredménnyel vég-
zett, gyakorlattal bíró
hadmentes, 24 éves ke-
resztény gazda. Jelenleg
cca 2000 holdas bér-
gazdaságban számtartó,
állását a bérlet lejárta
miatt kell elhagynia.

3146

Cim a kiadóhivatalban.

Hirdetések felvételnek.

KERESEK

egy ügyes, a gazdaság
minden ágazatában jártas

ISPÁNT.

Levélcim: **Nagy Dénes** föld-
birtokos Torda. (Torda Aranyos vármegye)

3143

Patkánin
patkányirtó szer
Név és védjegy
törvényes
szabadalom

Reitter Oszkár nagybecskereki főkapitánynak teljesen biztos hatásu
találmánya (nem méreg) emberre és állatra cseppet sem veszélyes.
1 doboz ára 2 korona, mely elegendő körülbelül 120 patkány ki-
irtásához. Ismertető leírást, melyben le van írva, hogy különféle nagy-
ságu gazdasághoz hány doboz szükséges a teljes kiirtáshoz — kérésre
ingyen küld Reitter Oszkár főkapitány Patkánin gyárának vezetősége Nagybecskereken.

Tökéletes biztos eredményről jótállás.   .....   **Tökéletes biztos eredményről jótállás.**

Buzát-, zabot- és burgonyát vesz

kézpénzért — 100 q.-tól bármily mennyiségig az

Erdélyi Gazda Társaság

Kolozsvártt, Attila-utca 10. szám.

Mintázott (fél kg.) ajánlatok sürgősen beküldendők!

3098